

8. Sweden Democrats official commercial [Electronic resource] // Youtube. – Access mode: <https://www.youtube.com/watch?v=pumIT31qqQQ> (Accessed 27 July 2015)

9. Widfeldt A. Extreme right parties in Scandinavia. – New York: Routledge, 2014. – 268 p.

Гримская М. И., кандидат политических наук, доцент, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко (Киев, Украина), E-mail: grymska.mi@ukr.net

Крайние правые политические партии в Швеции от маргинальности к успеху

Аннотация. Раскрыто предпосылки становления и активизации крайне правых политических партий в Швеции. Охарактеризованы наиболее известные крайне правые шведские политические партии. Подробно рассмотрена история и идеологические основы партий Новая демократия и Шведские демократы.

Ключевые слова: идеология, политические партии, крайне правые политические партии, Швеция, Новая демократия, Шведские демократы.

Grymska M., PhD in political sciences, docent, Kyiv Taras Shevchenko National University (Kyiv, Ukraine), E-mail: grymska.mi@ukr.net

Far right political parties in Sweden: from marginality to success

Abstract. For a long time Sweden was treated as an exception as far right political parties slowly but steadily gained influence in many others European countries, including neighboring ones but not in Sweden. Despite the fact that such parties emerged and participated in political life of this country, none of them gained enough support to become an influential part of the party system. They remained marginalized and managed to get very limited representation and only on the local level. The situation changed in 1991 when rather unexpectedly newly established far right party New Democracy was elected to the parliament, gaining 6.7 percent of votes. It was a major success and a first breakthrough for a far right political party in a country, considered to be traditionally leaning towards public consensus and tolerance. However, the New Democracy did not sustain gained support and lost representation in the parliament after the next elections in 1994. Gradually, it lost representation in regional and local councils as well. Nevertheless, such breakthrough was very important as it brought previously marginalized issues, such as immigration, to public agenda. As a result, a demand for political parties that would not ignore polarizing issues but rather present possible solutions became more and more visible. The Sweden Democrats successfully occupied this niche. Starting from 2000s, the party gained enough support for entering municipal and regional councils and, in 2010, it crossed the threshold and became elected to the parliament. Unlike the New Democracy, the party succeeded in using its momentum to the fullest. Currently its support is only rising. In 2014, the party became third largest in the parliament. The study is devoted to distinguishing main factors that contributed to such success as well as discussion of the ideology of Swedish far right political parties with the most emphasis on Sweden Democrats.

Key words: ideology, political parties, far-right political parties, Sweden, New Democracy, Sweden Democrats.

УДК 316.46 : 316.3 : 32

Діброва А. О.

аспірант кафедри політології,
Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна),
E-mail: dibrova.a.o@gmail.com

ЛІДЕРСТВО ЯК СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ІНСТИТУТ: СУТНІСТЬ ТА ТИПОЛОГІЇ

Анотація. Досліджено основні підходи до визначення та типології політичного лідерства. Проаналізовано основні теорії лідерства знаних дослідників та науковців: політологів, філософів, психологів, соціологів.

Ключові слова: лідерство, політика, якості лідера, харизма, суспільство, успішність.

Постановка проблеми. Проблема особистості в політиці є актуальною вже протягом багатьох століть, вона розглядається дослідниками з різних галузей наук.

Політичне лідерство – це універсальне соціально-політичне явище, яке складається з багатьох компонентів.

Система сучасних суспільних, політичних та інших відносин, а також модель світоустрою та цивілізаційного розвитку багато в чому базується на використанні феномену лідерства. Це робить його дослідження вкрай актуальними та науково важливими.

Лідерство знаходить прояв у всіх сферах суспільного життя – соціальній, економічній, духовній, та особливо яскраво проявляється у політичній сфері.

Визначення сутності політичного лідерства надзвичайно важлива, бо вона тісно пов'язана з реалізацією демократичної політичної системи та розвитком суспільства в цілому.

В сучасних умовах, враховуючи значні соціально-економічні, політичні трансформації, що відбуваються у багатьох країнах світу, значно зростає інтерес до проблеми лідерства.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема політичного лідерства вивчається мислителями вже досить давно. Починаючи з античних часів філософи Аристотель, Діоген та багато інших філософів приділяли значну увагу осмисленню ролі політичних лідерів. Вони представляли собі героїв, монархів та полководців як найбільш значущих в історії людей. Пізніше, великий внесок у дослідження проблеми політичного лідерства зробили також Фрідріх Гегель, Джон Локк, Ніколо Макіавеллі, Бенедикт Спіноза, які визначали політичного лідера як володаря, який згуртовує все суспільство. Обґрунтовували вирішальну роль особистості в історії розвитку людства також німецький філософ Фрідріх Ніцше та французький мислитель Жан-Жак Руссо. Найбільш популярну типологію політичного лідерства, на яку спираються багато дослідників розробив німецький соціолог і політолог Макс Вебер.

Проте, враховуючи реалії необхідне осмислення політичного лідерства в умовах глобалізації світу та вивчення його специфіки на сучасному етапі розвитку.

Беручи до уваги актуальність, недостатню вивченість та практично-політичну значимість даної проблеми, вона було обрана предметом наукового дослідження.

Мета статті полягає у дослідженні загальних підходів до визначення та типології політичного лідерства.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Політичне лідерство – це універсальне соціально-політичне явище, яке складається з багатьох компонентів. Політичними лідерами вважаються впливові особи, здатні мобілізувати суспільство та скерувати його на досягнення значимих цілей.

Сучасна політична наука визначає кілька критеріїв щодо визначення та типологізації політичного лідерства. Типи лідерства можуть залежати від ступеня зрілості всіх підсистем суспільства, рівня культури населення та політичного режиму.

Проблема лідерства привертала до себе увагу протягом століть. Геродот, Плутарх та ін. античні історики ставили в центр історичних оповідань дії видатних лідерів – монархів, полководців. Макіавеллі малював образ лідера-володаря, який будь-якими засобами досягає політичних цілей. Для Ніцше прагнення до лідерства – це прояв «творчого інстинкту» людини [6].

Виходячи з вищезазначеного, на нашу думку необхідно розглянути основні підходи до розуміння політичного лідерства в сучасній філософській науці.

У цей час у поясненні природи лідерства існує кілька підходів:

1. Теорія рис лідера. Ця теорія виникла на основі виявлення якостей, властивих ідеальним лідерам-героям. Суть цієї теорії складається в поясненні феномена лідерства видатними якостями людини. Серед рис, властивих політичному лідерові, звичайно називають гострий розум, тверду волю і цілеспрямованість, кипучу

енергію, неабиякі організаторські здібності і, особливо, компетентність і готовність брати на себе відповідальність. До обов'язкових якостей сучасних політичних лідерів у демократичних країнах усе частіше додають фото–і телегенічність, зовнішню привабливість, здатність вселяти людям довіру [3, с. 101].

Отже, представники цієї теорії концентрують увагу на вроджених якостях політичного лідера, та обґрунтовують твердження про те, що лідером може бути лише особа, що володіє певним набором особистісних якостей.

Наступною розглядається ситуаційна теорія, яка не відкидаючи теорії рис, вважає, що лідерство є продуктом ситуації. У цьому випадку лідером стає індивід, який найбільше виявляє риси необхідні в конкретній ситуації.

2. Ситуаційна теорія. За цією теорією лідер породжується певною ситуацією. У різних ситуаціях виділяються окремі особи, які перевершують інших у якійсь певній якості, оскільки саме ця якість виявляється необхідною у даній ситуації. Звідси впливає відносність і множинність лідерства.

Саме сформовані конкретні обставини визначають відбір політичного лідера і визначають його поведінку.

Також істотно розрізняються і вимоги до лідера в кризовому і стабільному суспільствах.

Із погляду ситуаційного підходу лідерські якості є відносними. Одна людина може виявити риси лідера на мітингу, інша – у повсякденній політико–організаційній роботі, третя – у міжособистісному спілкуванні. У цілому ж лідерів відрізняють головним чином цілеспрямованість, готовність взяти на себе відповідальність за рішення того або іншого завдання та компетентність.

На основі цієї теорії ряд учених (Е. Фромм, Д. Рісмен і ін.) прийшли до висновку, що в західному суспільстві більші шанси на успіх має безпринципна людина, що орієнтується на політичну кон'юнктуру і не замислюється про моральну значущість своїх дій.

3. Теорія визначальної ролі послідовників. Згідно із цією теорією, на перший план висувається не лідер із сукупністю якихось якостей, а його послідовники. Саме вони визначають лідера, що відповідає їх запитам і очікуванням. Лідер по суті виступає інструментом групи і секрет лідера прихований не в ньому, а в психології його прихильників. Послідовники сприймають не лідера, а ситуацію й у результаті можуть прийняти або відкинути цього лідера. У демократичній державі претенденти на роль політичних лідерів можуть розраховувати на успіх тільки у випадку збігу їх іміджу з очікуваннями більшості народу [3, с. 102].

На думку прибічників теорія визначальної ролі послідовників, лідери є виразниками настроїв, інтересів та потреб певних соціальних груп суспільства, а також те, що група самостійно обирає собі саме того лідера, який її задовольняє.

Узагальнюючи різні підходи до визначення політичного лідерства, А. Пахарев виокремлює такі підходи:

– лідерство як різновид влади, носієм якої виступає не більшість, а одна людина або політична група;

– лідерство як управлінський статус, керівна посада, пов'язана із прийняттям важливих політичних рішень;

– лідерство як вплив на інших людей, що передбачає:

1) постійний і стійкий вплив (до лідерів не можна зараховувати людей, що зробили разовий вплив на політичний процес);

2) керівний вплив лідера повинен здійснюватися на політичну структуру (групу, партію, рух) з подальшим поширенням на все суспільство або його більшість;

3) політичного лідера відрізняє від інших явна інтелектуальна, організаторська і волюва перевага;

4) вплив лідера формується не силою, а авторитетом або визнанням правомірності керівництва;

– лідерство як особливий вид підприємництва на специфічному ринку, на якому політики в конкурентній боротьбі обмінюють свої політичні програми й пропоновані шляхи їх реалізації на владні посади;

– лідерство як символ спільності та зразок політичної поведінки певної групи, партії, руху, політичної еліти, що відображають інтереси й сподівання широких народних мас або більшості суспільства [7, с. 286–287].

Одна з перших та найбільш популярних типологій була розроблена Максом Вебером – одним із засновників соціології як науки, німецьким соціологом, економістом і правознавцем. В основу класифікації було покладено авторитет осіб, що здійснюють владу.

М. Вебер розрізняв:

1) традиційне лідерство, засноване на вірі у святість традицій;

2) раціонально–легальне, або бюрократичне лідерство, засноване на вірі в законність існуючого порядку;

3) харизматичне лідерство, засноване на вірі в надприродні здатності лідера.

За Вебером є три види внутрішніх виправдань, тобто підстав легітимності. По–перше, «традиційне» панування, як його здійснювали патріарх і патримоніальний князь старого типу. Далі, авторитет незвичайного особистого дару (харизми), повна особиста відданість і особиста довіра, викликана наявністю якостей вождя в людини. Нарешті, панування завдяки «легальності», в силу віри в обов'язковість легального встановлення і ділової «компетентності», обґрунтованої раціонально створеними правилами [2, с. 646–647].

Типологію політичного лідерства також вивчав німецький філософ Карл Ясперс, який аналізуючи дії політичних лідерів, виділяв:

1) лідерів, що виражають ситуацію;

2) лідерів–демагогів;

3) лідерів силового плану, що володіють фактичною владою.

Карл Теодор Ясперс зазначає, що справжній лідер, який протягом свого життя хоче вказувати шлях і може приймати рішення, з'являється лише там, де він знаходить підготовлений ґрунт [11, с. 346–347].

Психоаналітична теорія заснована Зігмундом Фрейдом зазначає, що в основі лідерства лежить пригнічене лібідо, тобто психічна енергія, несвідомий потяг сексуального характеру, яка сублимується в лідерські якості.

Зігмунд Фрейд розумів лідерство як психологічний груповий та індивідуальний процеси. В їх основі знаходиться здатність лідерів несвідомо викликати захоплення. Так, психоаналітики виділяють наступні типи лідерства:

1. «Суверен». Лідер в образі суворого, але улюбленого батька. Він здатний подавити або витіснити негативні емоції і вселити людям впевненість у собі. Його висувають на основі любові і шанують.

2. «Ватажок». У ньому люди бачать вираз, концентрацію своїх бажань, відповідних певному груповому стандарту. Йому намагаються наслідувати у групі.

3. «Тиран». Він стає лідером, тому що вселяє оточуючим почуття покори і несвідомого страху, його вважають найсильнішим. Це домінуюча, авторитарна особистість. Зазвичай його бояться і підпорядковуються смиренно.

4. «Організатор». Для членів групи він виступає як сила для підтримки «Я–концепції» і задоволення потреби кожного, знімає відчуття провини і тривоги. Такий лідер об'єднує людей, його поважають.

5. «Спокусник». Така людина стає лідером, граючи на слабкостях інших. Він виступає в ролі «магічної сили», даючи вихід назовні пригніченим емоціям інших, запобігає конфліктам, знімає напругу. Такого лідера обожнюють і часто не помічають його недоліків.

6. «Герой». Він жертвує собою заради інших. Такий тип лідера особливо проявляється в ситуаціях групового протесту: завдяки його хоробрості інші

орієнтуються на нього, бачать у ньому стандарт справедливості.

7. «Поганий приклад». Він виступає як джерело заразливості для безконфліктної особистості, емоційно заражає оточуючих.

8. «Кумир». Такий лідер вабить, притягає, позитивно заражає оточення, його люблять, обожають, ідеалізують.

9. «Вигнанець».

10. «Цап-відбувайло».

Два останніх типи – антилідери, вони є об'єктом агресивних тенденцій, завдяки яким розвиваються групові емоції [9].

Наступну типологію політичного лідерства запропонував американський політолог і теоретик комунікації Гарольд Лассуелл, вона пов'язана із стилем політики. Він виокремлював: лідерів – адміністраторів, агітаторів, теоретиків.

Агітатори прагнуть до влади, використовуючи своє красномовство або здатність письмового звернення до великих аудиторій, адміністратори майстерно координують політичні дії, а теоретики дають ідеологічні обґрунтування і виправдання політичних дій. Але можливі й «комбіновані» типи політиків, які однаково успішно проявляють себе в кожній із сфер політичної діяльності.

Гарольд Дуайт Лассуелл зазначає, що особистості, сконцентровані на владі, формуються з людей, які вважають, що владні позиції(ролі) є найкращим засобом для досягнення ними максимально високих ціннісних позицій [5, с. 293].

Значний внесок у вивчення лідерства зробив Жан Блондель – французький політолог, що вивчав компаративну політологію.

Відповідно до класифікації Ж. Блонделя політичні лідери поділяються на тих, хто виступає за:

1. Збереження існуючого положення («рятувальники», «заспокоювачі», «менеджери»).

2. Помірні зміни («патерналісти», «популісти», «переглядачі», «покращувачі»).

3. Широкомасштабні зміни («ідеологи», «реформісти», «новатори»).

Згідно теорії Блонделя політичне лідерство необхідно розглядати враховуючи, як особистісні характеристики лідерів; так й інституційні інструменти, якими вони користуються, а також брати до уваги дії лідерів і характеристики середовища, в якому відбуваються ці дії. Тому можна стверджувати, що сприйняття політичного лідера відбувається на двох рівнях: об'єктивному і суб'єктивному [1, с. 58-59].

Американський політолог Роберт Чарльз Таккер розрізняє лідерів за тактикою їх діяльності: лідери-реформатори і лідери-революціонери.

За звичаєм реформістський лідер очолює уряд або займає менш відповідальні посади у законодавчих або виконавчих органах. Реформістських лідерів відрізняють характерні методи оцінки проблемної ситуації. Вони вважають, що ситуація хибна, але її можна і потрібно виправити у відповідності з «реальними моделями культури».

Революційний лідер, визначаючи ситуацію, приходять до висновку, що вона хибна, і виправити її не можна, тож єдиним виходом є фундаментальне реформування суспільства [4, с. 21].

Наступною розглянемо теорію сучасного американського політолога М. Херманн, яка виділяє чотири збірних образи лідерів: прапороносця (або великої людини), служителя, торговця і пожежного.

Лідерів-прапороносців відрізняє власне бачення дійсності. У них «є мрія», заради здійснення якої вони нерідко прагнуть змінити політичну систему.

Лідери-служителі керуються тим, у що вірять і чого потребують їхні виборці. Виборці формулюють ті завдання, які стають центральними для лідера.

Для лідера-торговця важлива здатність переконати. Завдяки їй конституенти «купають» його плани або ідеї, залучаються до їх здійснення.

Лідери-пожежні займаються гасінням пожеж – нагальні вимоги моменту визна-

чають їх дії.

На практиці більшість лідерів використовують всі чотири образи лідерства в різному порядку і поєднанні [10, с. 91].

Образ ідеального політичного лідера включає в себе ряд типових характеристик, які можна згрупувати у наступні блоки:

- психофізіологічні (такі як активність, агресивність, сила або потужність, а також протилежні до них);
- особистісно-комунікативні (на практиці пов'язані з каналом передачі інформації, такі як фото– або телегенічність, тембр голосу);
- соціальні (які моделюють людські якості, що сприймаються людьми як позитивні: доброта, чуйність);
- міфо-символічні (які підводять об'єкт під стереотипні уявлення аудиторії);
- професійно-політичні (які відображають вимоги і очікування масової аудиторії щодо зовнішніх, а частково і внутрішніх рис даної професії).

За результатами досліджень було сформовано перелік основних рис, що визнаються необхідними для іміджу сучасного політичного лідера:

- 1) перш за все, лідер повинен конструюватись як особа діяльна, активна;
- 2) перебирання на себе відповідальності за події, що відбуваються в суспільстві (це має важливий психологічний зміст, оскільки реально лідера не звинувачують за якісь прорахунки);
- 3) новаторські дії в подоланні перешкод (однак в розумних межах);
- 4) риси «переможця», впевненість;
- 5) здатність досягати успіху (перевагу на виборах мають люди, що вже досягли успіху, і не лише в політиці);
- 6) одночасне володіння як «батьківським» стилем політики (агресивність, хоробрість), що застосовується переважно до ворогів, так і «материнським» (опіка і любов), що проявляється в стосунках з прихильниками [8, с. 58–59].

Висновки: У ході дослідження проблеми філософського осмислення політичного лідерства, ми дійшли наступних висновків:

У сучасній філософській науці політичне лідерство характеризується неоднозначно, адже існує велике різноманіття підходів до його трактування.

Провівши дослідження і розглянувши декілька визначення поняття політичного лідерства, виведених відомими філософами, ми дійшли висновку, що найбільш точно передана сутність лідерства в політиці французьким мислителем Жаном Блонделем, який зазначає, що політичне лідерство – це влада, здійснювана одним або декількома індивідами, для того, щоб спонукати членів націй до дій.

Проаналізувавши основні підходи до розуміння політичного лідерства в філософській науці можна дійти висновку, що політичне лідерство являє собою процес взаємозв'язку між людьми, в якому особистості, що наділені реальною владою здійснюють легітимний вплив на суспільство, яке делегує їм частину своїх повноважень та прав.

Політичний лідер має специфічні особливості, зважаючи на конкретну ситуацію виявлення його здібностей, для кожного суспільства є свій неповторний тип лідерства, що здатен діяти в даній ситуації. Система цінностей, цілей і правила суспільства, повинні повністю збігатися з програмою дій політичного лідера. У цьому випадку, він буде отримувати повну підтримку і схвалення дій.

У процесі досліджень проблеми політичного лідерства відомими дослідниками було сформовано багато різних концептуальних систем, теорій, які розглядають лідерство в політичній сфері під особливим кутом зору вони різняться поясненням його походження, сутнісних особливостей, впливу на соціум.

Таким чином, підсумовуючи все вищезгадане, можна зробити висновок, що феномен політичного лідерства завжди привертав увагу мислителів, філософів.

За багато століть розвитку філософської думки до дослідження проблеми

лідерства залучалася велика кількість авторів. Підсумовуючи їх умовиводи можна виділити такі основні риси політичного лідерства: професійно–політичний характер лідерів, застосування новаторських дій в подоланні перешкод, політична гнучкість та інтуїція.

У межах статті здійснено аналіз загальних підходів до визначення та типології політичного лідерства. Проаналізувавши основні визначення та типології політичного лідерства запропоновані знаними науковцями, автор дійшов висновку, що існування політичного лідерства як феномена визначається об'єктивними потребами суспільства і є надзвичайно актуальним на сучасному етапі розвитку. Тому перспективою подальших досліджень є аналіз політико–управлінської сутності політичного лідерства, ролі інституту політичного лідерства в трансформації суспільства та пошук закономірностей успішності сучасного політичного лідера.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Блондель Ж. Политическое лидерство: Путь к всеобъемлющему анализу [Текст] / Ж. Блондель ; пер. с англ. Г. М. Квашнина. – М.: Российская академия управления, 1992. – 135 с.
2. Вебер М. Избранные произведения [Текст] / М. Вебер ; сост., ред. Ю. Н. Давыдова; [пер. с нем. М. И. Левина, А. Ф. Филиппов, П. П. Гайденко]. – М.: Прогресс, 1990. – 808 с. – (Социологич. мысль Запада).
3. Камаралі Г. В. Особистість та політичне лідерство / Г. В. Камаралі // Інтелект. Особистість. Цивілізація. – 2012. – № 10. – С. 99–105.
4. Корнієнко В. О. Ефективність політичного лідера: критерії та механізми реалізації в сучасній Україні [Текст] / В. О. Корнієнко, І. Д. Похило. – Вінниця: УНІВЕРСУМ, 2009. – 140 с.
5. Лассуэлл Г. Психопатология и политика [Текст] / Г. Лассуэлл ; пер с англ Т. Н. Самсоновой, Н. В. Коротковой. – М.: РАГС, 2005. – 352 с. – (Антология зарубежной и отечественной мысли).
6. Лідерство [Електронний ресурс] // Філософ. енциклопедія. – Режим доступу : www.term.ru/dictionary/804/word/liderstvo. – (Дата обращения: 20.06.2015) – Название с экрана.
7. Маскевич О. Л. Проблема політичного лідерства в Україні на сучасному етапі розвитку / О. Л. Маскевич, Ю. І. Гороховська, Я. А. Кровіцка // Молодий вчений. – 2014. – № 12(15). – С. 286–288.
8. Молчанов К. А. Маркетингова специфіка формування іміджу політичного лідера / К. А. Молчанов // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2013. – № 6(II). – С. 56–61.
9. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество [Текст] / П. А. Сорокин; общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Соколова; пер. с англ. – М.: Политиздат, 1992. – 543 с.
10. Херманн М. Стили лидерства в формировании внешней политики / М. Херманн // Политические исследования. – 1991. – №1. – С.91–98.
11. Ясперс К. Смысл и назначение истории [Текст] / К. Ясперс ; [пер. с нем. М. И. Левина]. – М.: Политиздат, 1991. – 527 с. – (Мыслители XX в.).

REFERENCES:

1. Blondel' Zh. Politicheskoe liderstvo: Put' k vseob»emlyushchemu analizu [Political Leadership: The Way to a comprehensive analysis]. – М.: Rossiyskaya akademiya upravleniya, 1992. – 135 s.
2. Veber M. Izbrannye proizvedeniya [Selected works]; sost., red. Yu. N. Davydova. – М.: Progress, 1990. – 808 s.
3. Kamarali H. V. Osobystist ta politychne liderstvo [The identity and political leadership] / Intelkt. Osobystist. Tsyvilizatsiia [Intelligence. Personality. Civilization]. – 2012. – № 10. – S. 99–105.
4. Korniienko V. O., Pokhylo I. D. Efektyvnist politychnoho lidera: kryterii ta mekhanizmy realizatsii v suchasniy Ukraini [Efficiency Leader: criteria and mechanisms for implementation in modern Ukraine]. – Vinnytsia: UNIVERSUM, 2009. – 140 s.
5. Lassuell G. Psikhopatologiya i politika [Psychopathology and Politics] – М.: RAHS, 2005. – 352 s.
6. Liderstvo [Leadership]. – [Electronic resource] / Filosof. Entsiklopediya [Philosopher.

encyclopedia]. – Access mode: www.term.ru/dictionary/804/word/liderstvo. (Accessed 20 July 2015)

7. Maskevych O. L., Horokhovska Yu.I., Krovitska Ya. A., Problema politychnoho liderstva v Ukraini na suchasnomu etapi rozvytku [Problem of political leadership in Ukraine at the present stage of development] / Molodyi vchenyi [A young scientist]. – 2014. – №12(15). – S. 286–288.

8. Molchanov K. A. Marketynhova spetsyfika formuvannia imidzhu politychnoho lidera [Marketing specificity create the image of a political leader] / Filosofii i politolohiia v konteksti suchasnoi kultury [Philosophy and political science in the context of contemporary culture]. – 2013. – № 6[II]. – S. 56–61

9. Sorokin P. A. Chelovek. Tsvivilizatsiya. Obshchestvo [Man. Civilization. Society]. – М.: Polytyzdat, 1992. – 543 s.

10. Kherrmann M. Stili liderstva v formirovanii vneshney politiki [Leadership Styles in the formation of foreign policy] / Politicheskie issledovaniya [Political researches]. – 1991. – №1. – S.91–98.

11. Yaspers K. Smysl i naznachenie istorii [Meaning and purpose of history]. – М.: Polytyzdat, 1991. – 527 s.

Диброва А. О., аспирант кафедры политологии, Запорожский национальный университет (Запорожье, Украина), E-mail: dibrova.a.o@gmail.com

Лидерство как общественно-политический институт: сущность и типологии.

Аннотация. Исследованы основные подходы к определению и типологии политического лидерства. Проанализированы основные теории лидерства известных исследователей и ученых: политологов, философов, психологов, социологов.

Ключевые слова: лидерство, политика, качества лидера, харизма, общество, успешность.

Dibrova A., postgraduate student of Political science department, Zaporizhzhya national university (Zaporozhye, Ukraine), E-mail: dibrova.a.o@gmail.com

Leadership as socio-political institution: the nature and typology.

Abstract. The problem of leadership attracted attention for centuries. Leadership manifested in all spheres of public life – social, economic, spiritual, and particularly evident manifested in the political sphere. Political leadership – is universal socio-political phenomenon that consists of many components. The system of modern social, political and other relations and also the world order type and civilization development ilargely based on using the leadership phenomenon. Therefore search of leadership is extremely topical and is of scientific importance.

In modern science, political leadership is characterized ambiguous because of a great diversity of approaches to its explanation.

The main aim of this article is study of common approaches to the definition and typology of political leadership.

The political leadership was comprehended, was studied its specifics at the present stage of development.

The definition of leadership was determined as a socio-political phenomenon.

The basic approaches and theories of leadership of known researchers and scientists: political scientists, philosophers, psychologists, sociologists were analyzed.

Different conceptual systems that consider leadership in the political sphere were analyzed. They explained in various way its origin, main functions, impact on society.

The main criteria for choosing a particular type of leadership such as tradition, ideology, charisma and professionalism were studied.

Particular attention was paid to the number of typical characteristics separation of the ideal political leader image (physiological, personal and communicative, social, symbolic and mythical, professional and political).

The conclusions, which were made in the work, suggestions and recommendations can be used for further studying the problem and for updateing training courses of Public Administration, Imageology at higher educational institutions specializing in the Political Science.

Key words: leadership, policy, skills of leader, charisma, society, success.